

12. SINIF

1. ÜNİTE

4. Ahiret'e Uğurlama/Hakk'a yürüme

Alevi İslam inancında Hakk'a göçmüş bir kişi için "ölüm" kelimesi kullanılmaz. Bunun yerine "Hakk'a yürüdü" kelimesi kullanılır.

Bu durumu Mevlana'nın ölüm için belirtmiş olduğu Şeb-i Arus yani, düğün gecesi kavramında da görmekteyiz.

12. Cenaze erkânı

Alevi İslam İnancına göre; Cenaze Erkânı şu şekilde yapılır:

Niyet ettik yüce Allah için münacata,

Muhammed Mustafa ve Ehl-i Beyt için salâvata,

Hakk'a yürüyen can için dua ya

Durduk divana, uyduk On İki İmam'a!

1. TEKBİR

Allah Yücedir!

Allah'ım!

Sana iman ederiz ki, senden başka ilah yoktur.

2. TEKBİR

Allah Yücedir!

Allah'ım!

İbrahim ve İbrahim evladına rahmet ettiğin gibi, Muhammed ve Muhammed evladına da rahmet eyle!

Allah'ım!

İbrahim ve İbrahim evladına kutlu kıldığın gibi, Muhammed ve Muhammed evladına da kutlu kıl.

Şüphesiz sen cömertsin, yücesin!

3. TEKBİR

Allah Yücedir!

Allah'ım!

Varlığımız Senin hikmet'indendir.

Senden geldik, yine sana dönüyoruz.

Rahmetinle, kereminle bağışla bizi

Mübarek eyle menzil'i devriyemizi

4. TEKBİR

Allah Yücedir!

Allah'ın selamı ve rahmeti üzerinize olsun. (sağa selam)

Allah'ın selamı ve rahmeti üzerinize olsun. (sola selam)

Dualarımızın kabul'ü için, Hakk'a yürüyen can için, Allah rızası için

El Fatiha

Esirgeyen bağışlayan allah'ın adıyla

Hamd âlemler sahibi yüce allah içindir.

Allah ki acıyandır, koruyandır, sevendir.

Günü gelince ancak o'dur hesap soracak

Tek sana tapan senden medet umanlarız biz

Sapıtılmışların yoluna düşmekten koru bizi

Doğru yoldan ayırma bizleri aman rabbimiz

Allah Allah;

Doğum ile ölümü hak bildik

Teni turaba, canı Hakk'a teslim eyledik

Allah Allah;

Tekbir verildi cana

Canımız düşün yola.

Allah eyvallah

..... Canımız bizden ayrıldı On İki İmamların katarından ayrılmaya.

7. Alevilikte Devriye ve Don Değişirme İnancı

İnsan vücudu beden ve ruh olmak üzere, iki kuvvetten oluşur.

Alevi inancında beden yok olur fakat ruh yok olmaz. Ruh kemalete ulaşınca kadar devreder. Devriye en sade biçimiyle budur. **“Don değişirme”** ise, ruhun farklı bedenlerde dünyaya tekrar gelme halini anlatır.

2. ÜNİTE

Okuma Parçası; Bağışla Allah deyişü

*Binbir ismin sahibisin Ya Cabbar
Binbir ismin sahibine bağışla ALLAH
Hem azimsin hem cömertsin Ya Cabbar
Ol azim ismine bağışla ALLAH*

*Şems-i Kamer döner arşın yüzünde
Meleklerin secde eder özünde
Kuldur eksik noksan olur sözünde
Ol Arş-ı Ala'ya bağışla ALLAH*

*Evel Âdem Havva düştü fırkata
Âdem'den nur indi süzüldü Şit'e
Biz kuluz işleriz her daim hata
Hatem'ül Enbiyaya bağışla ALLAH*

*Dert verdin Eyüb'e derman sen oldun
Yunus gibi Bahr-i Umman'a daldın
İncil Tevrat Zebur Kur'an sen oldun
Doksan bin kelama bağışla ALLAH*

*Nemrut İbrahim'i attırdın nara
Lütfeyleyip narı çevirdin nura
Sahavet bağında gönderdin cara
İsmail kurbana bağışla ALLAH*

*Muhammed Mustafa bir top nur geldi
Aliyyel Murteza bir top nur geldi
Hatice Fatıma ana yar geldi
Sakine zarına bağışla ALLAH*

*Cana kâr kaldı hasan ağusu
Mümine farz oldu Hz. Hüseyin yası
Medet câra gönder Celal Abbas'ı
Ali Ekber Kasım'a bağışla ALLAH*

*Muhammed bir enbiya biz de bir geda
Hata işlemişiz hadden ziyade
Kerbela'da yetmiş iki şüheda
Hz. Hüseyin'e bağışla ALLAH*

*Yetiş gözü kızıl pirlere sultanı
Zeynel Abidin kabul kıldı zindanı
İmam Bakır İmam Cafer Mürvet kani
Kazım Musa Rıza'ya bağışla ALLAH*

*Taki'ye Naki'ye dedim el aman
Hasan'ul Askerine olsun canım kurban
Eriş Hacı Bektaş sen eyle derman
Mehdi'yi Muhammed'e bağışla ALLAH*

*Sofu olan Üç yüz on üç mürseller
Yerde evliyalar gökte melekler
Allah Allah deyin kabul olsun dilekler
Ol Hayrül Nisa'ya bağışla ALLAH*

*Abdal Pir Sultan'im der belli belli
Çağırırsam Hak Muhammed Ya Ali
Evliya serdarı Bektaş Veli
On iki imama bağışla ALLAH*

3 ÜNİTE

5. Alevi deyişlerinde Hz. Muhammed

*Canım kurban olsun senin yoluna.
Adı güzel, kendi güzel Muhammed.
Söylenirsin cümle âlem dilinde.
Adı güzel, kendi güzel Muhammed.*

*Terâzinin bir ucunda Haydar oturur.
Yanı sıra cümle ümmet yetirir.
Elinde de yeşil sancak getirir.
Adı güzel, kendi güzel Muhammed.*

*Mümin olanların çoktur cefâsı,
Âhirette olur zevki sefâsı.
Onsekizbin âlemin mustafâsı,
Adı güzel kendi güzel Muhammed.*

*Sen bir Peygambersin şeksiz, gümansız.
Sana inanmayan dinsiz, îmansız.
TESLİM ABDAL neyler dünyayı sensiz.
Adı güzel, kendi güzel Muhammed.*

4.ÜNİTE

2. Tasavvufî Düşüncede Allah-Varlık İlişkisi

Alevi inancında tasavvuf, insanı Tanrı'nın bir zerresi olarak algılar. İnsan kendi nefsini öldürürse, kendi özünü okuyup, değerini kavrarırsa, bu gerçeğin ışığı ile Tanrı'yı yerde gökte aramayıp, onu insanda bularak bir gönülde mihman eyler.

Bu düşünceye göre; Tanrı insanda tecelli eder. İnsan için Eşref-i Mahlûkat (Yaradılanların En Şerefli) denmesinin nedeni de budur.

Allah varlık ilişkisinde öne çıkan kavramlardan birisi En-el Hakk kavramıdır. Hallac-ı Mansur En-el Hakk derken kastetmiş olduğu, benlikten kurtulmuş, nefse galip insanın Hakk'ın bir tecellisi ve nuru olduğu, daima onunla bir ve ondan ayrı olmadığıdır. anlatmaya çalışmıştır.

Cem ibadeti şu şekilde yapılır:

Dede, Hz. Muhammed'in manevi makamını temsil eden posta oturur ve başından sonuna kadar cem ibadetini yönetir. Bu sırada Hz. Ali makamını temsilen posta oturan rehber, dedenin yanındaki yerini alır.

Dede ceme şu şekilde başlar;

“Bismişâh Allah Allah.

Akşamlar hayrola, hayırlar fethola...

Cem sırasında dede ilk önce, dargın ve küskün olanlar varsa onları barıştırır. Daha sonra sırasıyla on iki hizmeti yerine getirecek canların duası verilir ve hizmetler yerine getirilmeye başlanır. Ceme katılanlar topluca tövbe ederler. Zakir (zikreden), bağlama eşliğinde duaz-ı imam (on iki imamlar için okunan methiye), tevhit, miraçlama, ve mersiyeler okur. Semahlar dönülür. Getirilen lokmalar, kesilen kurbanlar dede tarafından dua verildikten sonra dağıtılır. Dede, hizmet yapanlara ayrı ayrı dua verir. Ayrıca hizmet aralarında çeşitli konularda açıklamalar yapar.

Cemin sonunda dede şöyle dua eder;

“Bismişâh Allah Allah!

Oturan, duran, kovsuz, gıybetsiz Hakk Muhammed Ali deyip evine vara, tüm canların Yüce Allah dildeki dileğini, gönüldeki muradını vere!

Gerçeğe Hû (Bu ifade, gerçeğe yani Allah'a teslim olalım anlamına gelmektedir.)

Dua ve Gülbenler;

Alevilik-Bektaşilikte dua etmek önemli bir ibadettir. İnsan, günlük hayatta maddi ve manevi sorunlarla karşılaşabilir. O vakit bir kurtarıcı ve çıkış yolu aramaya başlar. Aklına ilk gelen ise Yüce Allah olur. Çünkü insanoğlunun sığınabileceği tek güç odur. Tüm duygularını, dileklerini ona açar, dua etmeye ve ondan yardım dilemeye başlar. Bu yalvarış ve yakarış, insana huzur verir, onu rahatlatır. Alevilik-Bektaşilikte dua, “gülben” olarak isimlendirilir. Gülben kelimesi, sözlükte; gül sesi, bülbül şakıması anlamlarına gelmektedir.

Gülbenler de cümleler, kısa ve ahenklidir. Gülben; Allah’a sığınma, yalvarma ve ondan af dilemedir. Genellikle kişi ve toplumu ilgilendiren, dinî ve ahlaki hemen her konuda bir gülbenk bulunmaktadır.

MUSAHIPLİK;

Musahip olacak kişilerin evli olmaları ve dört kişi olarak dedenin huzuruna çıkmaları gerekmektedir. Musahip olacak kişiler arasında yaş, sosyal statü, ekonomik durum, bilgi, görgü ve kültür gibi hususlarda denklik aranır.

Musahipli kişiler toplum nazarında da yalan söylemeyen, kul hakkı yemeyen, eline, beline, dilene sahip olan, her sözü yemin niteliğinde olduğu kabul edilen kişiler olarak görülür ve büyük saygı duyulur. Bu ibadette Hz. Muhammed ve Hz. Ali'nin musahipliği örnek alınarak tüm inananların musahipli olmaları gerektiği vurgulanır. Musahiplerden biri hakka yürüdüğünde diğer musahibi tarafından bütün canların katılımıyla dedenin huzurunda “dârdan indirme dârı çekilme” adı verilen bir cem yapılır. Bu yolla Hakk’a yürüyen canın, alacağı - vereceği halledilip üzerinde kul hakkı kalmadan Hakk’a yürümesi sağlanmış olur.

Musahip yani yol kardeşi olan kimselerin birbirlerine karşı yükümlülükleri vardır.

- 1-** Musahip olacak kimseler birbirlerinden emin olmalıdır.
- 2-** Hem maddi, hemde manevi olarak birbirlerine destek olacaklarına gönülden inanmalıdır.
- 3-** Birbirlerine denk aileler arasında kardeşlik kurulur,
- 4-** Üzerlerinde kul hakkı bırakmazlar.
- 5-** Musahip, kardeşler birbirinden habersiz hiçbir iş yapmaz ve hiçbir zaman rızadan ayrılmazlar.
- 6-** Musahip ailelerinin çocukları kardeş kabul edildiklerinden birbirleri ile evlilik yapamazlar.

Aşure Günü

Bütün Müslüman toplumlarda Muharrem ayı'nın 10. Günü "Aşure günü" olarak isimlendirilir. Aşure günü inanç dünyamızda kutsal bir gün olarak kabul edilir.

Ancak, Alevilerde Aşure günü konusunda farklı bir uygulama vardır. Buna göre ilk 12 gün Muharrem Orucu tutulduktan sonra 13. Gün Alevilerde "Aşure Günü" olarak kabul edilir. Aşure günü, Kerbela'dan sağ olarak kurtulan İmam Zeynel Abidin için şükür kurbanı tığlanır ve Aşure pişirilip, dost ve akrabalara dağıtılır.

4. ÜNİTE

7. Okuma Parçası; 4 kapı 40 Makam

DÖRT KAPI KIRK MAKAM

Dört Kapı Kırk Makam şeklindeki kamil (olgun) insan olma ilkelerini Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin tespit ettiği inandır. Hacı Bektaş Veli "**Kul Tanrı'ya kırk makamda erer, ulaşır, dost olur.**" buyurmuşlardır. Bu ilkeler aşama aşama insani olgunluğa ulaştırır. Bir başka yoruma göre ise şariat anadan doğmak, tarikat ikrar vermek, marifet nefsini bilmek, hakikat Hakk'ı özünde bulmak yollarıdır.

Dört Kapı şunlardır:

1. Şariat
2. Tarikat
3. Marifet
4. Hakikat

Her kapının da on makamı vardır.

Şariat Kapısı makamları:

1. İman etmek,
2. İlim öğrenmek,
3. İbadet etmek,
4. Haramdan uzaklaşmak,
5. Ailesine faydalı olmak,
6. Çevreye zarar vermemek,
7. Peygamberin emirlerine uymak,
8. Şefkatli olmak,
9. Temiz olmak
10. Yaramaz işlerden sakınmak.

Tarikât Kapısının Makamları

1. Tövbe etmek,
2. Mürşidin öğütlerine uymak,
3. Temiz giyinmek,
4. İyilik yolunda çalışmak,
5. Hizmet etmeyi sevmek,
6. Haksızlıktan korkmak,
7. Ümitsizliğe düşmemek,
8. İbret almak,
9. Nimet dağıtmak,
10. Turab olmak.

Marifet Kapısının Makamları

1. Edepli olmak,
2. Bencillik, kin ve garezden uzak olmak,
3. İradeye sahip olmak.
4. Haya,
5. Cömertlik,
6. İlim,
7. Hoşgörü,
8. Özünü bilmek ve
9. Ariflik.

Hakikât Kapısının Makamları

1. Alçak gönüllü olmak,
2. Kimsenin ayıbını görmemek,
3. Yapabileceğin hiçbir iyiliği esirgememek,
4. Allah'ın her yarattığını sevmek,
5. Tüm insanları bir görmek,
6. Birliğe yönelmek ve yöneltmek,
7. Gerçeği gizlememek,
8. Manayı bilmek,
9. Tanrısal sırrı öğrenmek
10. Tanrısal varlığa ulaşmak (Vahdet-i Vücut)